

Права та обов'язки вчителів під час дистанційного навчання - відповіді законодавства

Чи має право вчитель під час дистанційного навчання ставити “2” дитині, якщо її не було на уроці з об'єктивних причин?

Ні. По-перше, об'єктивна причина – це поважна причина. По-друге, як можна поставити “2” відсутньому? У клітинці журналу стоїть “н”. Двійку теж треба заробити. Це оцінка, а не батіг. Крім того, під час навчання в школі вчитель не виставляє двійки всім відсутнім. Краще вести облік присутності на онлайн-уроках. Якщо дитина відсутня 3 уроки поспіль, зателефонувати батькам, щоби дізнатись причину.

Під час дистанційного навчання відповідальність за присутність на уроці покладається на сім'ю. Якщо дитина не відвідує уроки, сім'я зобов'язана допомогти дитині опрацювати поданий матеріал.

Що в законодавстві:

Відповідно до Постанови КМУ “Про затвердження Порядку ведення обліку дітей шкільного віку та учнів”, якщо учня немає на одному чи на кількох уроках чи протягом усього навчального дня (кількох днів), заклад освіти повинен мати інформацію про причини відсутності. Такими причинами можуть бути: хвороба, сімейні обставини, візит до лікаря, лікування в санаторії, візит до військкомату чи інших органів державної влади або самоврядування тощо.

Причини відсутності учня на заняттях підтверджуються медичною довідкою закладу охорони здоров'я або письмовим поясненням батьків (одного з батьків) учня чи інших законних представників (для учнів, які не досягли повноліття) або учня (для повнолітніх учнів), що зберігаються в його особовій справі протягом навчального року.

– **Чи може вчитель поставити “2” через те, що учню не вдалося виконати завдання з технічних причин?**

Ні, дається друга спроба, або якщо причина так і не вирішена, то учня можна оцінити в режимі офлайн (коли зустрінемося).

– **Чи вчитель має право видалити дитину з відеоуроку, якщо вона вимкнула камеру?**

Що в законодавстві:

Ні, це порушує Закон України “Про освіту” й Конституцію України, а саме право дитини на повну загальну середню освіту і її обов'язковість.

– **Як давати дітям коди доступів? Як можна контролювати випадки, коли діти “зливають” коди в мережу й під'єднуються чужі користувачі, аби зірвати урок?**

Має йтися не про те, як давати код доступу, а про відповідальність учасників освітнього процесу. Вчитель відповідає за організацію процесу (проведення уроку) і надання матеріалу. Діти мають вчасно приєднатись і коректно поводитись. Батьки мають пояснити дітям про можливі наслідки некоректної поведінки. Думаю, можна провести тристоронню зустріч “вчителі-батьки-діти” і проговорити всі питання, разом відпрацювати спільні правила.

– Як дитині попросити вчителя вийти в туалет на онлайн-уроці? І чи треба взагалі про це казати?

Що в законодавстві:

Це порушує право на повагу людської гідності, передбачене в Загальній декларації прав людини. У кожній людині є право не піддаватися катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню. Якщо дитину не випускають у туалет, це і є поводженням, що принижує людську гідність. Відвідування туалету – природна потреба, яку діти мають задовольняти незалежно від розкладу шкільних дзвінків чи волі вчителя.

– Уроки дистанційно не відбуваються повноцінно – так, як це було офлайн. Математика, наприклад, була кілька разів на семестр. Чи можна вимагати від директора, аби вчителі повністю дотримувалися розкладу і проводили всі уроки?

Уроки мають бути всі – це питання виконання програми: у синхронному (у більшій кількості) й асинхронному режимах. Учитель зобов'язаний дотримуватися розкладу, а форму обирає самостійно.

За організацію дистанційного навчання відповідає конкретно призначена наказом директора людина. Неприпустимим є порушення почасового нормативу, що виділено на дисципліну. За Положенням про дистанційне навчання, не менше 30% матеріалу має викладатись у синхронному режимі.

Вимагати – ні. Але можна звернутися до керівництва школи за роз'ясненням. Чому так? Може, вчитель хворіє чи має складні життєві обставини?

Крім того, треба пам'ятати, що діти не можуть безперервно сидіти перед монітором і слухати лекції. Також онлайн-навчання трохи обмежує методи роботи (хоча й тут їх достатньо), тому краще чергувати синхронні та асинхронні уроки. Вчитель може дати тему, і наступного уроку діти можуть працювати з підручником.

Що в законодавстві:

На сайті освітнього омбудсмена йдеться: **“У синхронному режимі організовується не менше 30% навчального часу, передбаченого освітньою програмою закладу, решта навчального часу організовується в асинхронному режимі (абзац 2, частина 7, розділу I Положення про**

дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти).

Зверніться письмово до директора школи й нагадайте, що засновник закладу освіти, відповідно до Положення, має організувати системо-технічне забезпечення дистанційного навчання в закладі освіти (пункт 2, розділ IV Положення). А якщо директор не відреагував на ваші прохання та заяви – зверніться до відповідного управління (департаменту, відділу) освіти”.

– Чи варто притягувати до відповідальності батьків, яким байдуже, чи навчаються їхні діти дистанційно, чи заходять в Zoom, чи виконують домашні завдання? Чи це тільки вчителі винні, що не вміють зацікавити дітей?

Винні всі: батьки мають забезпечити технічні можливості й контроль, діти – присутність і виконання завдань, вчителі – якість і відповідність до програми й розкладу.

Вчитель робить свою роботу. Звісно, ми пильнуємо за зміною діяльності, за пізнавальним компонентом. Але певна відповідальність батьків теж є. Насамперед, це проста бесіда про те, що відбувається. Що дистанційне навчання – тимчасове, і всі повернуться до школи, де треба буде демонструвати свої знання.

Притягати до відповідальності батьків важко, бо вони зазвичай “краще знають”, що добре для їхньої дитини. З цього питання дуже допомагає електронний щоденник. Можна звернутися до кожного окремо. Ставити примітки, бо важливий діалог.

Що в законодавстві:

Відповідно до Постанови КМУ №684, від 13.09.2017 “Про затвердження Порядку ведення обліку дітей шкільного віку та учнів”, визначено порядок механізму обліку дітей шкільного віку та учнів.

Якщо учень не відвідує школу без поважних причини, батькам мають повідомити про це, оскільки саме батьки повинні забезпечити перебування учня в закладі освіти й відповідають за це. Якщо такі ситуації повторюються і є систематичними, а батьки не реагують належно, то керівництво школи має право звернутися до правоохоронних органів для притягнення батьків до відповідальності за невиконання своїх обов’язків.

У разі відсутності неповнолітніх учнів на заняттях протягом 10-ти робочих днів підряд із невідомих або без поважних причин заклад освіти надає відповідному територіальному органу Національної поліції та службі в справах дітей дані таких учнів для провадження діяльності, пов’язаної із захистом їхніх прав на здобуття загальної середньої освіти.

Наслідками таких ситуацій можуть бути як притягнення батьків до адміністративної відповідальності, так і позбавлення батьківських прав.

– Чи мають батьки платити за навчальну платформу, на якій дистанційно навчається їхня дитина? Чому?

Ні, не мають. У нас офіційно безоплатна освіта. За оплату платформ відповідають центральна влада і засновник ЗЗСО.

Має бути державна підтримка. Якщо держава не має власної потужної платформи, то варто було би державним коштом оплатити акаунти для шкіл. У будь-якому випадку – це проблема школи й держави. Не варто її перекладати на батьківський гаманець. Це як із “друкованими зошитами” – часто батьки платять, не розглянувши альтернативи.

Що в законодавстві:

Згідно з законом “Про повну загальну середню освіту”, в Україні безоплатна повна загальна середня освіта (тобто громадяни вже заплатили за неї податками).

Окрім того, у статті 11 у пункті 7 написано: “Державні та комунальні заклади освіти реалізують освітні програми за кошти державного, місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законодавством, і не можуть реалізовувати чи забезпечувати (повністю або частково) свої освітні програми за кошти батьків та/або учнів”.

– Хто має диктувати дитині диктант на дистанційному навчанні?

Усе залежить від умов організації процесу навчання, віку учнів та домовленостей учителів із батьками.

Диктувати диктант має педагог. Його цього вчили. Він знає вимоги до орфограм, які діти вчили, які коми говорити, а які ні. Ба більше, диктувати одній дитині неефективно. Дитина має працювати з однолітками, щоби напрацьовувати темп письма. **Це легко можна організувати під час онлайн-конференції.** Також можна розділити дітей на групи.

– Чи може дитина виконувати завдання в межах дистанційного навчання з акаунту (електронної пошти) одного з батьків? Роботи відправляються з підписом, у якому зазначено прізвище та ім'я учня.

Бажано завести персональний акаунт дитині, бо інформаційна компетентність є важливим складником навчання. Але не бачу проблеми, якщо дитина відправляє роботи з пошти батьків і підписує їх.

А чому ні? Не всі мають свої акаунти. Це взагалі не проблема, особливо в молодшій школі. Нормативні документи освіти не вимагають від кожного учня мати свій акаунт. Головне – щоб учителя попередили.

– Чи можуть батьки бути проти уроків в Zoom? І чи можуть уроки відбуватися тільки у Viber? Чому?

Уроків у Viber бути не може. Це – соцмережа для комунікації. Хоча форма й методи залишаються академічною свободою вчителя.

Платформи для організації дистанційного навчання обирає освітній заклад. Головне – що і як викладає вчитель, а не де. У цьому випадку одному вчителю важче підлаштуватися під велику кількість батьків або “розриватись” між різними сервісами.

Учитель повинен навчитись. Якщо навчальний заклад педрадою визначив певні платформи для роботи в синхронному режимі, то всі вчителі школи про це знають. Звісно, одразу не все вдасться. Тут потрібні розуміння з боку дітей та батьків і чесні слова вчителя: “Я вчуся користуватися цими ресурсами разом із вами”.

Що в законодавстві:

Viber може бути лише одним з інструментів дистанційного навчання. Про це йдеться в роз’ясненнях на сайті Служби освітнього омбудсмена. У службі зазначають, що не зовсім правомірно, якщо вчителі дають завдання у вайбері, діти його виконують, а згодом вчитель перевіряє і зв’язується телефоном із тими, хто виконав погано. Мають бути уроки і в онлайн-режимі (щонайменше 30%, згідно з Положенням про дистанційну форму навчання). Батьки не можуть бути проти відеоуроків в Zoom чи на іншій платформі, бо це порушує право дітей на освіту.